

63.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
 TEURS over het ontwerp van wet tot wijziging van
 artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

De beschouwingen en opmerkingen in het Voorloopig Verslag geven den ondergeteekende tot de navolgende beantwoording aanleiding.

Het was hem aangenaam te vernemen, dat bij het onderzoek in de afdelingen verscheidene leden hun instemming met dit wetsontwerp betuigden. Evenals dezen leden is ook hem de bepaling, dat, behalve in het geval van behandeling zijner zaak ter terechtzitting, den verdachte vóór het verhoor mededeeling wordt gedaan, dat hij niet tot antwoorden verplicht is, van de totstandkoming van het Wetboek af onbevredigend voorgekomen. Die bepaling komt hem in strijd voor met den opzet van het strafrechtelijk onderzoek, hetwelk er op gericht is de waarheid aan den dag te brengen en daartoe inlichtingen te verkrijgen van alle zijden, niet in de laatste plaats van de zijde van den verdachte, die in vele gevallen meer dan anderen in staat is licht te verschaffen. Dit onderzoek bij den verdachte te doen beginnen met de mededeeling, dat hij niet tot antwoorden verplicht is, wil, voor zoover deze mededeeling niet in een vorm gedaan wordt, die aan haar alle praktische waarde ontnemt, zeggen, dat men de Overheidsorganen het eigen optreden tot zekere hoogte laat frustreren. Waarbij nog, naast verschillende praktische bezwaren, geheel wordt afgezien van het principiele bezwaar, dat de verdachte door die mededeeling in vele gevallen in een, moreel beschouwd, onjuiste richting wordt beïnvloed.

Met de andere leden, in het Verslag aan het woord, betreurt de ondergeteekende het, dat het oorspronkelijk voorstel der Regeering de Eerste Kamer niet heeft kunnen bereiken. Ook hij meent, dat de eigenlijke fout gelegen is in den tweeden volzin van het eerste lid van artikel 29 en dat het de voorkeur had verdiend dezen volzin gelijktijdig met de beide anderen te doen vervallen.

Hij kan zich echter niet geheel vereenigen met de meening van de leden, welke blijkens het Verslag, nu schrapping van den tweeden volzin niet langer in het wetsontwerp is opgenomen, de beteekenis van het ontwerp gering achtten. In de praktijk wordt de schadelijke werking van dien volzin ten eerste verscherpt door de mededeelingsplicht. In het bijzonder, doordat die mededeeling moet plaats vinden op een zeer ongelegen tijdstip, t. w. vlak voor het verhoor, als de verdachte juist veelal zeer impressionabel zal zijn en niet wel in staat om de volledige draagwijdte te overzien van hetgeen hem wordt gezegd. Deze mededeelingsplicht, gelijk in het Verslag terecht wordt opgemerkt evenmin in het belang van den verdachte als in het belang van de gemeenschap, zal thans ten minste vervallen. Daarmede zal een belemmering van het strafrechtelijk onderzoek worden opgeruimd, al blijft het ook naar het oordeel van den ondergeteekende te betreuren, dat het uitdrukkelijke „zwijgrecht” van den verdachte in het Wetboek gehandhaafd zal blijven.

Aan de leden, die, blijkens het Verslag, naar aanleiding van het wetsontwerp verklaarden grooten schroom te hebben voor

verkorting van de bevoegdheden van den verdachte, moge de vraag worden voorgelegd, of de bevoegdheden van den verdachte in het ontwerp werkelijk in het geding zijn. Ook den ondergeteekende ligt het ver, mede te werken aan een verzwakking van de positie van den verdachte. Dezen behoort in het strafproces ruime gelegenheid te worden geboden om mede te werken tot het onderzoek naar de waarheid en om zijnerzijds het volle licht te doen schijnen op alle feiten en omstandigheden, welke naar zijn oordeel hetzij zijn onschuld aannemelijk kunnen maken, hetzij een milder licht kunnen doen vallen op het gepleegde strafbare feit. Het is echter niet duidelijk, hoe een „zwijgrecht” van den verdachte, afgezien van zeer uitzonderlijke omstandigheden, voor deze doeleinden maar van eenig nut kan zijn, terwijl, omgekeerd, de practijk wel heeft aangetoond, dat dit zwijgrecht en de daaraan gekoppelde mededeelingsplicht het onderzoek kan belemmeren, soms zelfs frustreren. Men zal toch niet willen stellen, dat ook het belemmeren en frustreren van het onderzoek tot de bevoegdheden van den verdachte moet behooren?

Van een neiging tot inquisitoriale ondervraging is den ondergeteekende sinds de invoering van het nieuwe Wetboek nimmer gebleken. Zoodanige ondervraging zou ook met de grondbeginselen van het Wetboek in strijd zijn. Uiteraard mag omgekeerd tijdens verhooren niet uit het oog worden verloren, dat de verhoorende ambtenaar een andere positie inneemt dan de verhoorde verdachte.

De ondergeteekende heeft geen bijzonder onderzoek bij de politie, de rechterlijke macht en de balie noodig geacht naar de werking van de thans tot schrapping voorgestelde bepaling. Deze was hem uit zijn eigen ervaring, uit de mededeelingen van anderen, uit tal van strafdossiers en de rechtsgeleerde literatuur reeds genoegzaam bekend; zij is trouwens zoo voor de hand liggend, dat nadere bevestiging door de practijk op zich zelf nauwelijks noodzakelijk was. Ter beantwoording van de vraag, in het Verslag gesteld, moge behalve naar de literatuur, door den ondergeteekende tijdens de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer vermeld (Handelingen blz. 1858 vlgde), in het bijzonder nog verwezen worden naar het artikel van Mr. O. VERDOORN JR. in Weekblad van het Recht n^o. 11819 en naar het opstel van Prof. Mr. B. M. TAVERNE in het Tijdschrift voor Strafrecht, XXXIX 1929, blz. 33 vlgde, beide, artikel en opstel, voor wat betreft de daarin vervatte feitelijke mededeelingen, daar de ondergeteekende zich met de strekking tot zijn spijt minder kan vereenigen.

Mededeeling aan den verdachte van hem toekomstige bevoegdheden is in het Wetboek van Strafvordering inderdaad in een aantal gevallen gebiedend voorgeschreven. In andere gevallen ontbreekt echter zoodanig voorschrift, gelijk trouwens reeds het bestaande artikel 29 gelijke mededeeling niet voorschrijft in het geval van behandeling der zaak ter terechtzitting. Het Wetboek beslist in dezen van geval tot geval en overweegt steeds, naast de technische mogelijkheid van de mededeeling, de voor- en nadeelen aan verplichte mededeeling verbonden.

De Minister van Justitie,
 VAN SCHAİK.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Kamer haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 8sten Mei 1937.

SERRARENS.
 KOLFF.
 VAN RAPPARD.
 OTTEN.
 DIEPENHORST.